

Handschoenen

Handschoenen worden gedragen bij alle handelingen waarbij een risico op contact bestaat met:

- bloed;
 - lichaamsvochten;
 - secreta;
 - excreta (urine, feces, braaksel enz.);
 - slijmvliesen niet- intacte huid;
- of:
- verpleeg- en behandelmaterialen die hiermee in aanraking zijn geweest.

Hieronder valt oa:

- verzorging van wonden;
- stomaverzorging;
- contact met (bevuilde) wasgoed van een cliënt;
- mondverzorging;
- injecties en puncties waarbij kans op bloedcontact bestaat.

De verantwoordelijkheid voor het dragen van handschoenen is neergelegd bij degene die de handeling uitvoert, wanneer het gaat om het voorkomen van besmetting door de cliënt.

Handschoenen dienen aan de volgende eisen te voldoen:

- ondoorlaatbaar;
- disposable;
- stevig;
- goed passend.

Verder worden handschoenen gedragen om meer grip te hebben bij bijvoorbeeld het aantrekken van elastische kousen.

Gebruik handschoenen

Gebruik handschoenen eenmalig en bij dezelfde cliënt. Trek ze na gebruik direct uit. Vermijd tijdens het dragen van handschoenen contact met deurknopen, telefoon, apparatuur, toetsenborden, enzovoort.

Was of desinfecteer de handen na het uittrekken van de handschoenen altijd. Bij het uittrekken van de handschoenen kunnen de handen namelijk besmet zijn geraakt.

Soorten handschoenen: steriele en niet-steriele

Handschoenen zijn niet-steriel of steriel.

- Niet-steriele handschoenen
Niet-steriele handschoenen worden gedragen ter bescherming van de medewerker zelf als PBM (= Persoonlijk Beschermings Middel).
Ze verkleinen de kans dat micro-organismen op de handen van personeel worden overgedragen naar cliënten, tijdens handelingen die contact met slijmvlies of niet-intacte huid met zich meebrengen.
Ze verkleinen het risico dat micro-organismen via de handen van personeel worden overgebracht van de ene cliënt naar de andere cliënt.
- Steriele handschoenen
Steriele handschoenen worden gedragen ter bescherming van de cliënt. Steriele

handschoenen worden alleen gebruikt als dit voorgeschreven is in de geprotocolleerde werkinstructies.

Materiaal van de handschoenen

Draag waar dat staat voorgeschreven alleen steriele of niet-steriele handschoenen:

- Die gemaakt zijn van poedervrije latex of nitril.
- Die voldoen aan de NEN-normen EN 420 +A1, EN 455-1, 2, 3, 4 én EN 374-1, 2. Deze normen moeten op de verpakking zichtbaar zijn.
- Uit een verpakking waarop de CE-markering is voorzien van het 4-cijferige nummer van de controlerende instantie (zie voorbeeld, de nummers kunnen verschillen).

- Uit een verpakking waarop de naam en het adres van de producent staat. Als dit geen adres binnen de EU is, moet ook de naam en het adres van de EU-vertegenwoordiger vermeld zijn.

Gebruik bij latexallergie type 1 of bij vermoeden van allergie altijd nitril handschoenen. Raadpleeg een arts bij twijfel.

Verschil tussen nitril en latex

- Nitril handschoenen
Nitril onderzoekshandschoenen:
 - worden niet aangetast door alcohol;
 - bieden goede bescherming tegen micro-organismen en chemicaliën.
 Zeer kleine gaatjes (pinholes) worden in nitril handschoenen sneller opgemerkt, doordat de handschoen openscheurt.
- Latex handschoenen
Latex handschoenen zijn handschoenen die gemaakt zijn van latex en zijn geschikt voor eenmalig gebruik als onderzoekshandschoen. Van latex handschoenen is bekend dat ze allergische reacties kunnen geven¹. Dit kan worden veroorzaakt door de poeder die in de handschoenen wordt gebruikt of door de latex zelf. Er zijn latex handschoenen zonder poeder verkrijgbaar.
NB. Latexallergische reacties kunnen zowel voorkomen bij degene die de handschoenen draagt als bij de cliënt die met de handschoenen aangeraakt wordt.

Vinyl, polyethyleen en polyvinyl handschoenen zijn niet geschikt, omdat ze onvoldoende bescherming bieden door de aanwezigheid van pinholes, de doorlaatbaarheid voor micro-organismen en andere middelen, zoals hormoonzalven en cytostatica.

Bovenstaande handschoenen (nitril, latex) worden geleverd in verschillende maten, verschillende dikten en al dan niet gepoederd.

Niet-steriele handschoenen zijn ook verkrijgbaar in de vorm van:

- Plastic handschoenen
Het is van belang dat de handschoenen die gebruikt worden een goede pasvorm hebben. Dit houdt in dat ze in meerdere maten verkrijgbaar zijn. De handschoenen mogen niet scheuren bij het aantrekken.
Plastic handschoenen zoals gebruikt worden bij tankstations voldoen niet aan de geschetste voorwaarden. Zij worden gebruikt bij het tanken, schilderen en (haar) verven.
- Huishoudhandschoenen of noppenhandschoenen
Huishoudhandschoenen en handschoenen met noppen zorgen voor een betere grip bij het aantrekken van elastische kousen.

¹ Onder kinderen met spina bifida is bekend dat er veel latexallergie voorkomt; gebruik in dat geval plastic handschoenen.

Aantrekken steriele handschoenen

Het aantrekken van steriele handschoenen vereist enige handigheid. Voorkom tijdens het aantrekken dat de handschoenen onsteriel worden.

Vorbereiding

- Zorg voor een schoon, ruim en leeg werkvlak.
- Neem de juiste maat handschoenen. De handschoenen moeten goed aansluiten. Met goed aangesloten handschoenen wordt zorgvuldiger gewerkt en is het risico op het scheuren van de handschoenen of prikken in de handschoenen kleiner.
- Controleer of de verpakking intact is en de houdbaarheidsdatum niet overschreden is.
- Doe ringen, armbanden en horloge af.
- Pas handhygiëne toe en zorg voor handen die goed droog zijn. In een vochtig milieu gedijen bacteriën goed.
- Open de verpakking van de handschoenen zoals aangegeven staat op de verpakking.

Handeling

- Ontvouw de twee verpakkingen zodanig in de lengte dat ze niet in de oude vorm kunnen terugschieten.
- Neem met de linkerduim en wijsvinger de rechterhandschoen aan de binnenkant op (linkshandigen nemen met de rechterduim en wijsvinger de linkerhandschoen op).
- Steek de rechterhand in de rechterhandschoen. Probeer de duim en vingers direct in de juiste openingen te steken. Lukt dit niet wacht dan totdat de andere handschoen aangetrokken is.
- Steek de vingers van de rechterhand onder de omvouw van de linkerhandschoen en neem de handschoenen op.
- Steek de linkerhand in de handschoen.
- Corrigeer zo nodig de beide handschoenen wanneer de vingers niet in de juiste openingen zitten.
- Zorg ervoor dat de handschoenen geen onsteriele vlakken raken. Gebeurt dat wel, neem dan een paar nieuwe handschoenen en begin opnieuw.

Uittrekken

- Pak met twee vingers en duim van de linkerhand de boord van de rechterhandschoen vast.
- Plaats de vingers van de rechterhand tegen elkaar en leg de duim in de palm van de hand. Dit vergemakkelijkt het uittrekken van de handschoen.
- Sla de boord om en stroop de handschoen van de hand af. Zo wordt de buitenkant van de handschoen de binnenkant, waardoor huidcontact met eventueel bloed of wondvocht vermeden wordt.
- Werp de handschoen in de daarvoor bestemde afvalbak.
- Herhaal de handeling met de andere handschoen. Vermijd contact van de blote hand met vuile gedeelten van de handschoen.
- Pas handhygiëne toe.

Handschoenen bij injecties

Handschoenen worden gedragen bij intraveneuze injecties of vergelijkbare intraveneuze handelingen, ter bescherming van de zorgverlener tegen contact met bloed van de cliënt. De handschoenen behoeven niet steriel te zijn.

Handschoenen kunnen bloedcontact ten gevolge van prikaccidenten niet voorkomen maar vormen wel een barrière waardoor de besmettingskans wordt verkleind.

Handschoenen worden niet standaard gedragen bij intracutaan, subcutaan en intramusculair omdat ervan uitgegaan wordt dat bij deze injecties geen contact met bloed verwacht wordt. Mocht een medewerker inschatten dat bij laatstgenoemde injecties de kans op contact met

bloed aanwezig is (bijvoorbeeld bij kinderen of verwarde personen) dan dient de medewerker ter bescherming van zichzelf maatregelen te nemen (en handschoenen te dragen).

Bron

- Hygiënerichtlijnen voor Verpleeghuizen en Woonzorgcentra, LCHV. Pilot oktober 2015.
- Werkgroep Infectie Preventie. Persoonlijke beschermingsmiddelen. Verpleeghuis- en woonzorg. Januari 2009 (www.lchv.nl, externe link, januari 2011).
- Werkgroep Infectie Preventie Persoonlijke beschermingsmiddelen. Ziekenhuizen. Vastgesteld juli 2008, revisie juli 2013 (www.wip.nl, externe link, oktober 2010).
- Hygiënerichtlijn voor instellingen voor volwassenen met een lichamelijke of verstandelijke beperking. Pilotversie december 2014.
- Hygiënerichtlijn voor instellingen voor kinderen met een lichamelijke of verstandelijke beperking. Pilotversie december 2014.
- Hygiënerichtlijnen voor Psychiatrische inrichtingen januari 2011.